

тися про своє здоров'я. Регулярна діагностика і своєчасне лікування сприяє мінімізації негативного впливу інфекційних процесів на здоров'я і репродуктивну систему. Слід також підкреслити, що на думку вітчизняних вчених "в системі нових досягнень біологічної, фармакологічної, фармацевтичної і психологічної наук, що дають можливість реалізації довголіття на основі позитивної самореалізації особистісних якостей чоловіка і жінки слід враховувати потенціал гендерних досліджень як фактора, що впливає на стан здоров'я" [3, с.266].

Література

1. Пилипенко С. Репродуктивне здоров'я як проблема статевого виховання та безпеки життєдіяльності / С. Пилипенко // Імідж сучасного педагога. – 2010. – № 4. – С. 75–76.

2. Ревич Б.А. Екологічна епідеміологія : підручник для вищ. навч. закладів / Б. А. Ревич, С. Л. Аваліані, Г. І. Тихонова [Під ред. Б.А. Ревич]. – М.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 384 с.

3. Шушляпин О. И., Ломакина О. В., Добровольская И. Н. Феномен гендера и здоровье человека с позиций биологического и психологического возраста: проблемы и перспективы // Гендер. Екологія. Здоров'я: матеріали IV Міжнародної науково.прак. тичної конференції, присвяченої 210.річчю Харківського національно. го медичного університету (Харків, 21–22 квітня 2015 р.), – Харків: ХНМУ, 2015. – 280 с.

Бібік Н. В., Фесенко Г. Г.,

Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М. Бекетова

ГЕНДЕРНІ ВІЗІЇ «ЗДОРОВОГО МІСТА»

*(з досвіду участі Гендерного центру ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
у проєктах облаштування дитячих майданчиків Харкова)*

Застосування гендерних підходів у містоплануванні обумовлено вимогою забезпечення рівного доступу усім мешканцям міста (незалежно від статевої приналежності) до міських локацій [1], призначених для заняття спортом і активного дозвілля. Особлива увага має приділятися дітям, оскільки щоденне перебування на відкритому повітрі, активне дозвілля на спортивно-ігрових майданчиках (2 години на добу) є системоутворюючим чинником формування їх здоров'я. Втім спостерігається загальна вітчизняна тенденція – недотримання цієї базової гігієнічної норми для формування здоров'я дітей на відкритому повітрі, адже на відкритому повітрі регулярно бувають 46,4% хлопців і 29,8% дівчат [2]. Недостатній рівень перебування дітей на спортивно-ігрових майданчиках негативно впливає на їх психосоматичний статус [3; 4]. Встановлено, що стан здоров'я дітей у молодшій школі погіршується незалежно від статі, а в середній і старшій – несприятливі зміни більш характерні для дівчат, що підтверджується гендерно-чутливою статистикою захворювань серед підлітків: дівчат - 51,0%, хлопців - 40,8 % [2].

Існуюча гендерна асиметрія в статистиці захворювань, що у певній мірі обумовлені «просторовим» чинником, стала предметом спеціальної уваги експертів Гендерного центру ХНУМГ ім. О. М. Бекетова (далі – ГЦ). ГЦ, в рамках проектів «Гендерний аудит міського простору», «Гендерне бюджетування на місцевому рівні» (у партнерстві з виконавчим комітетом Харківської міської ради та за підтримки Представництва Фонду Фрідріха Еберта в Україні) виконав гендерний аудит «дитячого середовища» прибудинкових територій багатоквартирних будинків Харкова, техніко-економічну експертизу «дитячої інфраструктури» [5; 6]. Було підтверджено «гендерну нейтральність» дитячих локацій для дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку (ними користуються в однаковій мірі, як дівчинки, так і хлопчики). Разом з тим виявлено гендерну асиметрію в облаштуванні спортивно-ігрових комплексів, призначених для вікової категорії 12+, оскільки частіше представлені футбольними майданчиками і не містять локацій для активного дозвілля дівчат-підлітків. Зрозуміло, що такий «середовищний фактор» може впливати на повсякденні практики дівчат, зокрема, їх «витіснення» у «домашній простір», що, у свою чергу, посилює «дефіцит відкритого повітря» і спричиняє неналежний рівень їх психосоматичного стану.

Гендерні аналітичні розвідки дитячого середовища міста, ініційовані ГЦ у 2013 р., до теперішнього часу залишаються унікальними для вітчизняної урбаністики. В Університеті продовжується робота з гендерними контекстами архітектурно-просторових рішень з організації міських просторів відповідно до принципів універсального дизайну, формування міського середовища, дружнього до дітей з інвалідністю. Також вивчаються кращі європейські урбан-практики збереження здоров'я (Будопешта, Відня, Лондона, Нової Гориці). В сучасній урбаністиці спостерігаються цікаві рефлексії щодо вітальних та ціннісних смислів міста з метою «оздоровлення» не тільки традиційних дитячих локацій на прибудинкових територіях, а і публічних просторів. Так, у Лондоні для дітей віком від 0-11 років і підлітків вікової категорії 12+ облаштовуються дитячі локації чотирьох типів: 1) прибудинкові для дітей молодшого віку; 2) з ландшафтним озелененням і спеціальним обладнанням для фізичної активності дітей віком від 0 до 11 років; 3) квартальні з окремими майданчиками для дітей віком від 0 до 11 років та підлітків вікової категорії 12+; 4) соціальний простір для підлітків для неформального відпочинку або фізичної активності [7].

Наразі продовжується розробка комплексних рішень для українських міст щодо організації «здорового середовища» для активності дітей різних статеві-вікових груп.

Література

1. Бібік Н.В. «Гендерні окуляри» для урбаністів / Н. В.Бібік, Г. Г. Фесенко, Т. Г. Фесенко // Гендер. Екологія. Здоров'я. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 21–22 квітня

2015 р.). – Харків: ХНМУ, 2015. – С.41-42. - <http://eprints.kname.edu.ua/43801/1/Bibik%20N.Fesenko%20G.%20Fesenko%20T.pdf>.

2. Даниленко Г. М. Гігієнічні основи системної оптимізації формування здоров'я дітей в умовах загальноосвітнього навчального закладу : автореф. дис ... д-ра мед. наук: 14.02.01 / Г. М. Даниленко. – Київ : Б.в., 2007. – 40 с.

3. Каракашян А. Н. Гендерні особливості способу життя учнівської молоді / А. Н. Каракашян, Т. Ю. Мартиновська, О. В. Севрюкова // Гігієна населених місць. – 2014. – № 64. – С. 278-282.

4. Полько Н. С. Особливості режиму дня учнів середнього шкільного віку / Н. С. Полько, Н. Я. Яцковська, А. Г. Платонова [та ін.] // Гігієна населених місць. – 2012. – № 60. – С. 260-269.

5. Гендерний центр ХНУМГ ім. О.М. Бекетова: <http://gc.kname.edu.ua>.

6. Фесенко Т.Г. Імплементация гендерних підходів у муніципальні програми розвитку житлово-комунального господарства / Т. Г. Фесенко, Д. М. Мінаєв, О.В. Беляцький, І.С. Усачов // Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Харків, 23-25 жовтня 2013 року) «Гендерна політика міст: історія і сучасність». Вип. 4: наук. зб. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. – С. 238-240.

7. Фесенко Г. Г. «Дитячий простір» в філософсько-урбаністичній інтерпретації // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – 2017. – Вип.117 (2). – С. 180 – 184.

Білогур В. Є.,

Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Богдана Хмельницького

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

НА ГЕНДЕРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЖІНОК

Фахівці різних галузей наукових досліджень займалися жіночою проблематикою в спорті. Протягом багатьох років великий інтерес до гендерному аспекту в області спорту, розуміння ролі жінок, її значущості соціального статусу в цій діяльності не пропадає як в Україні, так і за кордоном. Представленість соціальних ролей обох статей в спортивному середовищі впливає на розвиток жіночого спорту та вирішення гендерних конфліктів в різних спортивних заходах та спортивної діяльності в цілому. Можна відзначити той факт, що кількість жінок, які беруть участь у спортивних заходах, збільшилася за останні роки, але те, що стосується призначення на керівні посади жінок в спортивних організаціях, робота жінок в якості тренерського складу, офіційних керівників високого рівня в цьому аспекті діяльності можна говорити про відсутність рівноправності в спорті. Спорт - вид діяльності, що привертає своєю красою та видовищністю, що надає індивіду величезні можливості для самореалізації,

Міністерство охорони здоров'я України
Департамент охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації
Департамент охорони здоров'я Харківської міської ради
Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
Харківський національний медичний університет
ВГО «Асоціація превентивної та антиейджинг медицини»

ГЕНДЕР. ЕКОЛОГІЯ. ЗДОРОВ'Я

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції

(Харків, 20–21 квітня 2017 року)

Харків
ХНМУ
2017

Друкується за рішенням вченої ради
Харківського національного медичного університету.
Протокол № 4 від 20 квітня 2017 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Лісовий Володимир Миколайович – ректор Харківського національного медичного університету, чл.-кор. Національної академії медичних наук України, д-р мед. наук, проф., лауреат Державної премії України;

Кравець Володимир Петрович – ректор Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка, д-р педагогічних наук, проф.;

Капустник Валерій Андрійович – перший проректор з науково-педагогічної роботи ХНМУ, д-р мед. наук, проф.;

М'ясосдов Валерій Васильович – проректор з наукової роботи ХНМУ, д-р мед. наук, проф.;

Гречаніна Олена Яківна – директор Українського Інституту клінічної генетики, чл.-кор. АМН України, лауреат Державної премії України, академік Української академії екологічних наук, д-р мед. наук, проф.;

Летік Іван Васильович – проректор з науково-педагогічної роботи ХНМУ, д-р мед. наук, проф.;

Коробчанський Володимир Олексійович – директор НДІ гігієни праці й професійних захворювань ХНМУ, акад. Української академії екологічних наук, чл.-кор. Міжнародної академії наук інтегрованої антропології, д-р мед. наук, проф.;

Хагенгрубер Рут – голова Департаменту філософії, директор програми «Жінки в науці і філософії» університету Падерборн, Німеччина, проф.;

Карпенко Катерина Іванівна – директор Центру гендерної освіти ХНМУ, д-р філософ. наук, проф.;

Корост Ярослава Володимирівна – виконавчий директор ВГО «Асоціація превентивної та антиейджинг медицини».

Г 3 Гендер. Екологія. Здоров'я: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 квітня 2017 р.). – Харків : ХНМУ, 2017. – 372 с.

Представлено матеріали більш ніж 300 фахівців та молодих науковців з багатьох навчальних закладів Харкова, 13 міст України, фахівців з Німеччини, Польщі, Греції, Словаччини, Казахстану. Доповіді присвячено гендерним аспектам медицини та екології, а також дослідженню перспектив гендерної медицини.